

Charakteristika tvorby Jiřího Stromšíka

Autoři, na něž se Jiří Stromšík jako překladatel (ale též jako vědec) zaměřoval či zaměřuje, patří bez pochyby k tomu intelektuálně a jazykově nejnáročnějšímu, co bylo do českého prostředí z němčiny uvedeno. Vždy jde o díla v první řadě nepodbízivá, za to však téměř pokaždé znepokojují svým společenským, kulturněhistorickým, ale i osobně čtenářským dopadem, což svědčí o mimořádném překladatelově smyslu pro vkus. Zásadní je také přínos Stromšíkových překladů duchovědné literatury – ať už historické (vždyť Johann Joachim Winckelmann je autor, jenž formoval celé německé osvícenství), nebo té moderní (Ernst Robert Curtius zase svým dílem formoval povědomí dvacátého století o středověké literatuře).

Jiří Stromšík se narodil 1. dubna 1939 ve Valašském Meziříčí – Krhové. Po maturitě v roce 1957 na jedenáctileté střední škole ve Valašském Meziříčí studoval v letech 1957–1961 obor němčina a čeština na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, zde roku 1968 získal titul PhDr. a CSc. V letech: 1963–1964 vyučoval na základní škole, 1964–1969 působil jako aspirant na Filozofické fakultě Univerzity P. J. Šafaříka v Prešově, 1969–1974 jako odborný asistent na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, 1974–1985 vyučoval na jazykové škole v Praze, 1985–1990 byl redaktorem nakladatelství Odeon. Od roku 1990 působí na katedře germanistiky a nordistiky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (nyní Ústav germánských studií), zprvu jako odborný asistent, roku 1996 se stal docentem, roku 2004 profesorem. Ve vědecké práci se zaměřuje na německou literární historii, vyučuje předměty „úvod do studia literatury“, „německá literatura do roku 1700“, „německá literatura od romantiky do realismu včetně“, „německá literatura od moderny do roku 1945“, „literatura od roku 1945“. K jeho profesním zájmům patří novější německá literatura, zvláště baroko, klasika, romantismus, moderna, avantgarda, konzervativní revoluce, literatura po roce 1945, teorie literatury a také teorie překladu; odborně se zabývá především tématy barokní literatura, recepce německé a evropské moderny v české kultuře, Kořeny konzervativní revoluce v Německu, Franz Kafka.

Čtenáře Stromšíkových překladů na první pohled možná nic zvláštního neupoutá. Jenže právě v tom spočívá hlavní deviza jeho práce (či umění, chceme-li). Stromšík se nesnaží o překladatelskou „osobitost“, nepatří mezi autory, jejichž styl by byl lehce rozpoznatelný, či kteří by udávali směr češtině. Řadí se mezi autory v tom nejlepším slova smyslu konzervativní a překlad vnímá v první řadě jako službu dílu a jeho autorovi. Jako by pro něj překlad byl víc řemeslem než uměním, ovšem v tom nejpocitivějším a nejpoučenějším smyslu: nejprve je nutno autora do detailů poznat, znát celé jeho dílo a jeho kontext a teprve poté se pokusit tlumočit vybranou část českému čtenáři. Znamená to pomalý způsob práce, či lépe řečeno neuspěchaný – ostatně výčet Stromšíkových překladů nebo počet jím překládaných autorů není nijak závratný, ale i to je známka nadhledu nad vlastní tvorbou a odpovědného přístupu k

ní. K stěžejním rysům Stromšíkova přístupu k překladu patří poctivost a rozvaha, kterou můžeme označit nejen za pověstnou, ale s trochou nadsázky přímo za „překladatelskou metodu“. Prozatím naposledy prokázal své výjimečné umění při překladu autobiografického románu Güntera Grasse *Při loupání cibule* (Brno: Atlantis 2007) – jehož text Stromšík nijak nepřiklášuje, naopak mu dokázal ponechat jeho záměrnou syrovost a zajímavost a přitom se nikde nezpronevěřit zákonitostem a přirozenosti češtiny.

Domníváme se, že Jiří Stromšík patří k těm českým překladatelům, kteří už velmi dlouho prokazují výjimečnost své práce – v tomto případě se sluší ještě dodat: a služby českému povědomí o literatuře – a ocenění na výši Státní ceny za překlad si zaslouží nade vší pochybnost.

V Praze 21. května 2008

Za redakci měsíčníku pro světovou literaturu a překlad Plav

Jan Hon a Lukáš Novosad